Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

21. siječnja 2025.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Okoliš – Pošiljke otpada – Direktiva 2006/12/EZ – Direktiva 2008/98/EZ – Pojam ‚otpad' – Baselska konvencija o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovu odlaganju – Članak 1. stavak 4. – Uredba (EZ) br. 1013/2006 – Otpad na koji se primjenjuje postupak prethodne pisane obavijesti i odobrenja – Otprema otpada unutar Europske unije – Članak 1. stavak 3. točka (b) – Valjanost – Tumačenje u skladu s Baselskom konvencijom – Otpad nastao na brodu – Otpad nastao na brodu zbog havarije na otvorenom moru – Pojam ‚istovar otpada' – Djelomični istovar otpada u sigurnoj luci"

U predmetu C-188/23,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Oberlandesgericht München (Visoki zemaljski sud u Münchenu, Njemačka), odlukom od 14. ožujka 2023., koju je Sud zaprimio 23. ožujka 2023., u postupku

Land Niedersachsen

protiv

Conti 11. Container Schiffahrts-GmbH & Co. KG MS „MSC Flaminia",

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: K. Lenaerts, predsjednik, F. Biltgen, K. Jürimäe, C. Lycourgos, I. Jarukaitis, M. L. Arastey Sahún, S. Rodin, A. Kumin, N. Jääskinen i D. Gratsias, predsjednici vijeća, E. Regan, I. Ziemele (izvjestiteljica) i J. Passer, suci,

nezavisna odvjetnica: T. Ćapeta,

tajnik: A. Juhász-Tóth, administratorica,

uzimajući u obzir pisani dio postupka i nakon rasprave održane 27. veljače 2024.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za Land Niedersachsen, H. Jacobj, R. van der Hout i S. Walter, *Rechtsanwälte*,

– za Conti 11. Container Schiffahrts-GmbH & Co. KG MS „MSC Flaminia", J.-E. Pötschke i W. Steingröver, *Rechtsanwälte*,

* Jezik postupka: njemački

– za francusku vladu, B. Fodda, B. Herbaut i M. Raux, u svojstvu agenata,

– za Europski parlament, G. C. Bartram i W. D. Kuzmienko, u svojstvu agenata,

– za Vijeće Europske unije, T. Haas i A. Maceroni, u svojstvu agenata,

– za Europsku komisiju, M. Escobar Gomez, M. Bruti Liberati, L. Haasbeek i M. Noll-Ehlers, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 16. svibnja 2024.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na valjanost i tumačenje članka 1. stavka 3. točke (b) Uredbe (EZ) br. 1013/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. o pošiljkama otpada (SL 2006., L 190, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 16., str. 86. i ispravci SL 2014., L 283, str. 65., SL 2015., L 277, str. 61., SL 2015., L 277, str. 61., SL 2022., L 2, str. 9. i SL 2023./90201, L).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Landa Niedersachsen (savezna zemlja Donja Saska, Njemačka) i društva Conti 11. Container Schiffahrts-GmbH & Co. KG MS „MSC Flaminia” (u daljnjem tekstu: Conti) u vezi s naknadom štete koju potonji tvrdi da je pretrpio zbog obveze koju mu je nametnuo Land Niedersachsen da provede postupak prethodne pisane obavijesti i odobrenja u vezi s otpremom otpada koji se nalazio na brodu MSC *Flaminia* (u daljnjem tekstu: *Flaminia*) zbog njegove havarije do koje je došlo na otvorenom moru.

Pravni okvir

Međunarodno pravo

Bečka konvencija o pravu međunarodnih ugovora

3 U članku 31. Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovora od 23. svibnja 1969. (Zbirka međunarodnih ugovora Ujedinjenih naroda, sv. 1155., str. 331.), naslovljenom „Opće pravilo o tumačenju”, navodi se:

„1. Ugovor se mora tumačiti u dobroj vjeri, prema uobičajenom smislu izraza iz ugovora u njihovu kontekstu i u svjetlu predmeta i svrhe ugovora.

2. U svrhu tumačenja ugovora, osim teksta, uključujući preambulu i priloge, kontekst obuhvaća:

(a) svaki sporazum koji se odnosi na ugovor, a kojeg su sve stranke sklopile u svezi s ugovorom;

(b) svaku ispravu koju jedna ili više stranaka sastave u svezi s ugovorom, a koju ostale stranke prihvate kao ispravu koja se odnosi na ugovor.

[…]”

Baselska konvencija

4 U preambuli Konvencije o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovu odlaganju, potpisane u Baselu 22. ožujka 1989., odobrene u ime Europske ekonomske zajednice Odlukom Vijeća 93/98/EEZ od 1. veljače 1993. (SL 1993., L 39, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 17., str. 13.), u verziji primjenjivoj u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: Baselska konvencija), u njezinoj prvoj, trećoj, četvrtoj, petoj, desetoj, jedanaestoj i petnaestoj uvodnoj izjavi navodi se:

„strane ove konvencije svjesne [su] rizika ugrožavanja čovjekovog zdravlja i okoliša uzrokovanog opasnim otpadom i drugim vrstama otpada te njegovim prekograničnim prometom,

[…]

[…] da je najučinkovitiji način zaštite čovjekovog zdravlja i okoliša od opasnosti koje predstavlja takav otpad smanjenje njegovog stvaranja na najmanju moguću mjeru u smislu količine i/ili potencijala opasnosti,

[…] da države trebaju poduzeti potrebne mjere kako bi osigurale da je zbrinjavanje opasnog otpada i drugih vrsta otpada, uključujući njihov prekogranični promet i odlaganje u skladu sa zaštitom čovjekova zdravlja i okoliša bez obzira na mjesto njihova odlaganja,

[…] da države trebaju osigurati da proizvođač obavlja svoje dužnosti s obzirom na prijevoz i odlaganje opasnog otpada i drugih vrsta otpada na način koji je sukladan zaštiti okoliša, bez obzira na mjesto odlaganja,

[…]

[…] da će pojačani nadzor prekograničnog prometa opasnog otpada i drugih vrsta otpada djelovati kao poticaj za njihovo zbrinjavanje na način neštetan za okoliš i smanjenje količine takvog prekograničnog prometa,

[…] da države trebaju poduzeti mjere radi primjerene razmjene informacija i nadzora prekograničnog prometa opasnog otpada i drugih vrsta otpada iz i u te države,

[…]

[…] da su države odgovorne za ispunjavanje svojih međunarodnih obveza u pogledu zaštite zdravlja ljudi, te zaštite i očuvanja okoliša, a odgovorne su u skladu s međunarodnim pravom”.

5 Člankom 1. te konvencije, naslovljenim „Predmet Konvencije”, predviđa se:

„1. Za potrebe ove Konvencije, sljedeće vrste otpada koje se nalaze u prekograničnom prometu smatrat će se ‚opasnim otpadom’:

(a) Otpad koji spada u bilo koju kategoriju iz Dodatka I., osim onog otpada koji nema niti jedno od obilježja navedenih u Dodatku III., i

(b) Otpad koji nije obuhvaćen stavkom (a), ali je definiran kao, ili se smatra, opasnim otpadom prema domaćem zakonodavstvu države Potpisnice koja ga izvozi, uvozi ili prevozi u prolazu.

2. Za potrebe ove Konvencije, otpad koji spada u bilo koju kategoriju iz Dodatka II., a nalazi se u prekograničnom prometu, smatrat će se ‚drugim vrstama otpada'.

[…]

4. Otpad koji nastaje zbog uobičajenog pogona brodova, ispuštanje s kojih je obuhvaćeno drugim međunarodnim instrumentom, nije uključen u opseg ove Konvencije."

6 Člankom 4. Baselske konvencije, naslovljenim „Opće obveze", određuje se:

„[…]

2. Svaka Potpisnica treba poduzeti odgovarajuće mjere da:

(a) Osigura da se proizvodnja opasnog otpada i drugih vrsta otpada na njezinu teritoriju svede na najmanju mjeru, uzimajući u obzir društvene, tehnološke i privredne aspekte.

(b) Osigura raspoloživost odgovarajućih odlagališnih objekata za po okolinu neštetno zbrinjavanje opasnog otpada i drugih vrsta otpada koji će se, u najvećoj mogućoj mjeri, smjestiti na njezinu teritoriju, bez obzira na to koje je mjesto njegova odlaganja.

[…]

(d) Osigura da se prekogranični promet opasnog otpada i drugih vrsta otpada smanji na najmanju mjeru, u skladu sa zbrinjavanjem otpada koje će biti neštetno za okolinu i djelotvorno, kao i da se provodi tako da se ljudsko zdravlje i okolina zaštite od š[t]etnih posljedica takvog prometa.

[…]

(f) Zahtijeva da se obavijest o prijedlogu za međunarodni promet opasnog otpada i drugih vrsta otpada dostavi zainteresiranim državama, u skladu s Dodatkom V. A, da bi se jasno naveli učinci predloženog prometa na ljudsko zdravlje i okolinu.

[…]

(h) Surađ[uje] s drugim Potpisnicama i zainteresiranim organizacijama, izravno ili preko Tajništva, u djelatnostima koje uključuju i širenje obavijesti o prekograničnom prometu opasnog otpada i drugih vrsta otpada, s ciljem poboljšanja zbrinjavanja takvog otpada na način neštetan za okolinu i sprečavanj[a] nezakonitog prometa;

[…]"

7 Člankom 6. te konvencije, naslovljenim „Prekogranični promet između Potpisnica", predviđa se:

„1. Država izvoznica obavijestit će, ili će zahtijevati od proizvođača ili izvoznika otpada da pismeno obavijesti, putem ovlaštene ustanove države izvoznice, ovlaštenu ustanovu zainteresirane države o svakom predloženom prekograničnom prometu opasnog otpada ili

drugih vrsta otpada. Takve obavijesti trebaju sadržavati izričaje i obavijesti propisane u Dodatku V A, napisane na jeziku prihvatljivom za državu uvoznicu. Svakoj od zainteresiranih zemalja treba poslati samo jednu obavijest.

2. Država uvoznica treba pismeno odgovoriti pošiljaocu obavijesti, usuglašavajući se s prometom uz uvjete ili bez njih, odbijajući dozvolu za promet ili zahtijevajući dodatne podatke. Kopiju konačnog odgovora države uvoznice treba poslati ovlaštenim ustanovama zainteresiranih država koje su Potpisnice Konvencije.

3. Država izvoznica neće dozvoliti proizvođaču ili izvozniku otpada da započne prekogranični promet dok ne dobije pismenu potvrdu da je:

(a) pošiljalac obavijesti primio pismenu suglasnost države uvoznice, i

(b) pošiljalac obavijesti dobio od države uvoznice potvrdu o postojanju ugovora između izvoznika i odlagača u kojoj se propisuje po okolinu neštetno odlaganje otpada o kojemu je riječ.

[…]”

8 Članak 10. stavak 1. navedene konvencije glasi kako slijedi:

„Potpisnice će surađivati s ciljem da se poboljša i ostvari za okolinu neštetno zbrinjavanje opasnog otpada i drugih vrsta otpada.”

9 Dodatak I. istoj konvenciji sadržava popis kategorija otpada koje podliježu nadzoru predviđenom navedenom konvencijom.

10 U Dodatku II. Baselskoj konvenciji utvrđene su kategorije otpada koje zahtijevaju posebnu pažnju.

11 Dodatak VIII. toj konvenciji sadržava popis otpada koji se smatra opasnim na temelju članka 1. stavka 1. točke (a) navedene konvencije.

Pravo Unije

Direktiva 2006/12/EZ

12 Člankom 1. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2006/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2006. o otpadu (SL 2006., L 114, str. 9.) propisivalo se:

„Za potrebe ove Direktive:

(a) ‚otpad’: znači svaka tvar ili predmet u kategorijama određenima u Prilogu I. koji posjednik odbacuje ili namjerava ili mora odbaciti;

[…]”

13 Direktiva 2006/12 stavljena je izvan snage Direktivom 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL 2008., L 312, str. 3.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 34., str. 99.). Članak 1. stavak 1. točka (a) Direktive 2006/12 u osnovi je preuzet člankom 3. točkom 1. Direktive 2008/98.

Uredba br. 1013/2006

14 U uvodnim izjavama 1., 3., 7., 8., 14., 18., 35. i 36. Uredbe br. 1013/2006 navedeno je:

„(1) Zaštita okoliša je glavni i prevladavajući cilj i sadržaj ove Uredbe, dok su njezini učinci na međunarodnu trgovinu tek uzgredni.

[…]

(3) Odluka [93/98] odnosila se na sklapanje, u ime Zajednice, Baselske konvencije […], koju je Zajednica potpisala 1994. Usvajanjem Uredbe [Vijeća] (EEZ) br. 259/93 [od 1. veljače 1993. o nadzoru i kontroli pošiljaka otpada koje se otpremaju unutar Europske zajednice, ulaze u nju ili iz nje izlaze (SL 1993., L 30, str. 1.) [neslužbeni prijevod]], Vijeće [Europske unije] je utvrdilo pravila za ograničavanje i nadzor tog prometa koja su namijenjena, *inter alia*, usklađivanju postojećega sustava Zajednice za nadzor i kontrolu prometa otpada sa zahtjevima Baselske konvencije.

[…]

(7) Nadzor i kontrolu pošiljaka otpada važno je tako organizirati i zakonski urediti da se vodi računa o potrebi očuvanja, zaštite i unapređenja kvalitete okoliša i zdravlja ljudi, te da se promiče jednoobrazna primjena zakonske regulative u cijeloj Zajednici.

(8) Također je važno imati na umu zahtjev utvrđen člankom 4. stavkom 2. točkom (d) Baselske konvencije da pošiljke opasnog otpada treba svesti na najmanju moguću mjeru, u skladu s učinkovitim gospodarenjem otpadom na način koji nije štetan za okolinu.

[…]

(14) Kod pošiljaka otpada namijenjenog postupcima odlaganja te otpada koji nije naveden u Prilogu III., III.A ili III.B namijenjenog postupcima oporabe, primjereno je osigurati optimalni nadzor i kontrolu zahtijevajući prethodno pisano odobrenje za takve pošiljke. Takvim bi se postupkom s druge strane uvjetovala prethodna obavijest, čime se nadležnim tijelima omogućuje da budu propisno obaviještena kako bi mogla poduzeti sve potrebne mjere za zaštitu zdravlja ljudi i okoliša. Nadležnim bi se tijelima time isto tako omogućilo da na takvu pošiljku ulože opravdane prigovore.

[…]

(18) Uzimajući u obzir odgovornost proizvođača otpada za gospodarenje otpadom na način koji je prihvatljiv za okoliš, obrasce obavijesti i dokumente o prometu za pošiljke otpada trebaju, tamo gdje je to izvedivo, ispunjavati proizvođači otpada.

[…]

(35) Radi zaštite zdravlja ljudi i okoliša potrebno je osigurati sigurno upravljanje rastavljanjem brodova na način prihvatljiv za okoliš. […]

(36) Kontrola isporuka opasnog otpada osigurava se djelotvornom međunarodnom suradnjom u nadzoru pošiljaka otpada. Razmjenu informacija, podjelu odgovornosti i ulaganje napora u suradnju između Zajednice i njezinih država članica i trećih zemalja treba promicati u svrhu osiguravanja gospodarenja otpadom na način prihvatljiv za okoliš."

15 Člankom 1. te uredbe određuje se:

„1. Ovom se Uredbom utvrđuju postupci i režimi kontrole za pošiljke otpada, ovisno o podrijetlu, odredištu i putu otpreme, vrsti otpada koji se otprema i vrsti obrade koja se na otpad primjenjuje na odredištu.

[…]

3. Iz područja primjene ove Uredbe isključuje se sljedeće:

(a) istovar otpada na obalu, uključujući otpadne vode i talog, nastao redovitim pogonom brodova i *offshore* platformi, pod uvjetom da takav otpad podliježe zahtjevima Međunarodne konvencije o sprječavanju onečišćenja mora s brodova [potpisane u Londonu 2. studenoga 1973., kako je dopunjena Protokolom od 17. veljače 1978.] (Marpol 73/78), ili drugim obvezujućim međunarodnim instrumentima;

(b) otpad nastao u vozilima, vlakovima, zrakoplovima i brodovima, sve dok se takav otpad ne istovari radi oporabe ili odlaganja;

[…]"

16 Člankom 2. navedene uredbe predviđa se:

„U smislu ove Uredbe:

[…]

1. ‚otpad' ima značenje utvrđeno u članku 1. stavku 1. točki (a) Direktive [2006/12];

2. ‚opasni otpad' ima značenje utvrđeno u članku 1. stavku 4. Direktive Vijeća 91/689/EEZ od 12. prosinca 1991. o opasnom otpadu [(SL 1991., L 377, str. 20.), kako je izmijenjena Direktivom 94/31/EZ od 27. lipnja 1994. (SL 1994., L 168, str. 28.)];

[…]

8. ‚gospodarenje otpadom na način prihvatljiv za okoliš' znači poduzimanje svih praktičnih mjera kojima se osigurava da se otpadom gospodari na način kojim će se zdravlje ljudi i okoliš zaštititi od eventualno štetnih učinaka takvog otpada;

[…]

34. ‚otprema' znači prijevoz otpada namijenjenog oporabi ili odlaganju koji se planira ili je u tijeku:
   (a) od jedne do druge države; ili
   (b) između jedne države i prekomorskih zemalja i područja ili drugih područja, pod zaštitom te države; ili
   (c) između jedne države i bilo kojeg kopnenog područja koje po međunarodnom pravu nije dio nijedne države; ili
   (d) između jedne zemlje i Antarktika; ili
   (e) iz jedne države kroz bilo koje od područja koja se spominju u gornjem tekstu; ili
   (f) unutar jedne države kroz bilo koje od područja koja se spominju u gornjem tekstu a koje započinje i završava u istoj državi; ili
   (g) iz geografskog područja koje nije pod nadležnošću nijedne države, do neke države;

[…]"

17 Člankom 3. stavkom 1. iste uredbe, koji se nalazi u njezinoj Glavi II., naslovljenoj „Otprema unutar Zajednice sa ili bez provoza kroz treće zemlje", određuje se:

„Pošiljke sljedećih vrsta otpada podliježu postupku prethodne pisane obavijesti i odobrenja predviđene odredbama ove glave:

(a) ako su namijenjene postupcima odlaganja:

svih vrsta otpada;

(b) ako su namijenjene postupcima oporabe:
   i. otpad naveden u Prilogu IV., koji uključuje, *inter alia*, otpad naveden u prilozima II. i VIII. Baselskoj konvenciji,
   ii. otpad naveden u Prilogu IV.A,
   iii. otpad koji nije klasificiran u jednu zasebnu stavku niti u jednom od Priloga III., III.B, IV. ili IV.A,
   iv. mješoviti otpad koji nije klasificiran u jednu zasebnu stavku niti u jednom od Priloga III., III.B, IV. ili IV.A, osim ako nije naveden u popisu iz Priloga III. A."

18 U poglavlju 1. glave II. Uredbe br. 1013/2006, koje sadržava članke 4. do 17., opisuje se postupak prethodne pisane obavijesti i odobrenja.

Glavni postupak i prethodna pitanja

19 *Flaminia* je kontejnerski brod koji pripada društvu Conti i koji je tijekom razdoblja o kojemu je riječ u glavnom postupku plovio pod njemačkom zastavom.

20 Na putu iz Charlestona (Sjedinjene Američke Države) u Antwerpen (Belgija) na tom je brodu koji je prevozio 4808 kontejnera, među kojima 151 s „opasnim tvarima", 14. srpnja 2012. izbio požar i dogodile su se eksplozije. Nakon što je požar ugašen, društvu Conti 21. kolovoza 2012. odobreno je dotegliti brod u njemačke teritorijalne vode. U skladu s dopisom Havariekommanda (Središnja nadzorna jedinica za pomorske izvanredne situacije, Njemačka) od 25. kolovoza 2012., društvo Conti bilo je obvezno sastaviti plan daljnjih radnji i odrediti moguće ugovorne partnere za poduzimanje odgovarajućih mjera.

21 Navedeni je brod 9. rujna 2012. dotegljen u Wilhelmshaven (Njemačka).

22 Društvo Conti se njemačkim vlastima obvezalo među ostalim osigurati siguran prijevoz tog broda u brodogradilište u Mangaliji (Rumunjska) i jamčiti pravilno rukovanje tvarima koje su se na njemu nalazile.

23 Dopisom od 30. studenoga 2012. Niedersächsisches Umweltministerium (Ministarstvo okoliša Donje Saske, Njemačka) obavijestio je društvo Conti da sâm brod „odnosno sredstvo za gašenje požara koje se nalazilo na brodu kao i mulj te metalni otpad [treba] kvalificirati kao otpad" te da se posljedično na njihov prijevoz primjenjuje postupak prethodne pisane obavijesti i odobrenja. Dopisom od 3. prosinca 2012. društvo Conti osporavalo je tu ocjenu.

24 Odlukom od 4. prosinca 2012. Gewerbeaufsichtsamt Oldenburg (Inspektorat rada u Oldenburgu, Njemačka) obvezao je društvo Conti da provede takav postupak zbog postojanja metalnog otpada i vode za gašenje požara pomiješane s muljem i ostacima tereta na *Flaminiji*. Usto, društvu Conti zabranjeno je premještanje tog broda prije okončanja navedenog postupka i izrade provjerljivog projekta odlaganja tog otpada na njemačkom jeziku.

25 Neoštećeni teret istovaren je 21. prosinca 2012. i potvrđena je spremnost navedenog broda za plovidbu do visine vala od šest metara.

26 Pokrenut je i okončan postupak prethodne pisane obavijesti i odobrenja za prijevoz vode za gašenje požara u luku Odense (Danska). Ispumpavanje vode za gašenje požara započelo je 18. veljače 2013. Nakon što je bilo moguće procijeniti količinu sredstva za gašenje požara koja se nije mogla ispumpati, 26. veljače 2013. pokrenut je nastavak tog postupka s rumunjskim tijelima.

27 Dozvola za isplovljavanje, koja je zatražena za 4. ožujka 2013., izdana je 1. ožujka 2013. Međutim, prije nego što *Flaminia* napusti luku, trebalo je istovariti 30 kontejnera s otpadom, što je trajalo do 7. ožujka 2013. Nakon okončanja postupka prethodne pisane obavijesti i odobrenja pokrenutog s rumunjskim tijelima, taj je brod, koji je sadržavao 24 000 tona otpada, mogao započeti svoje putovanje 15. ožujka 2013.

28 Nakon što je društvo Conti Landgerichtu München I (Zemaljski sud u Münchenu I, Njemačka) podnijelo tužbu kojom je tražilo da se saveznoj zemlji Donjoj Saskoj naloži snošenje štete koja je osobito nastala zbog troškova postupaka obavješćivanja koje je ono moralo snositi, taj je sud Sudu uputio zahtjev za prethodnu odluku radi utvrđivanja toga jesu li ostaci nakon havarije broda u obliku metalnog otpada i vode za gašenje požara pomiješane s muljem i ostacima tereta „otpad nastao u vozilima, vlakovima, zrakoplovima i brodovima" u smislu članka 1. stavka 3. točke (b) Uredbe br. 1013/2006.

29 U presudi od 16. svibnja 2019., Conti 11. Container Schiffahrt (C-689/17, u daljnjem tekstu: presuda Conti 11, EU:C:2019:420), Sud je presudio da takve ostatke treba smatrati otpadom nastalim na brodu u smislu te odredbe, koji je isključen iz područja primjene te uredbe dok se ne istovari radi oporabe ili odlaganja.

30 Nakon te presude Landgericht München I (Zemaljski sud u Münchenu I) djelomično je usvojio zahtjev društva Conti za naknadu štete.

31 Savezna zemlja Donja Saska protiv te je odluke podnijela žalbu Oberlandesgerichtu München (Visoki zemaljski sud u Münchenu, Njemačka), sudu koji je uputio zahtjev, a koji dvoji o valjanosti članka 1. stavka 3. točke (b) Uredbe br. 1013/2006 s obzirom na članak 1. stavak 4. Baselske konvencije ako je iz potrebe provedbe postupka prethodne pisane obavijesti i odobrenja, na temelju te odredbe Uredbe br. 1013/2006, isključen i opasni otpad koji nije nastao zbog uobičajenog pogona broda, koji još nije istovaren i koji jedna država članica treba otpremiti u drugu državu članicu.

32 Smatra da se člankom 1. stavkom 4. Baselske konvencije iz područja primjene te konvencije isključuje samo otpad, u smislu njezina Dodatka I., koji nastane u okviru „uobičajenog" pogona broda. Međutim, za otpad nastao na brodu zbog havarije na otvorenom moru ne može se smatrati da je nastao zbog „uobičajenog" pogona tog broda.

33 S obzirom na navedeno, iz presude u predmetu Conti 11 proizlazi da se člankom 1. stavkom 3. točkom (b) Uredbe br. 1013/2006 predviđa odstupanje od postupka prethodne pisane obavijesti i odobrenja šire od onog predviđenog Baselskom konvencijom jer, na temelju te odredbe, otpad koji nije nastao zbog „uobičajenog" pogona broda, u smislu članka 1. stavka 4. te konvencije, koji još nije istovaren i koji jedna država članica treba otpremiti u drugu državu članicu, nije obuhvaćen područjem primjene te uredbe.

34 Sud koji je uputio zahtjev podsjeća na to da je Europska unija stranka te konvencije i da, kao takva, mora poštovati obveze koje iz nje proizlaze.

35 U tim je okolnostima Oberlandesgericht München (Visoki zemaljski sud u Münchenu) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Je li odstupanje od obveze obavješćivanja predviđeno člankom 1. stavkom 3. točkom (b) Uredbe [br. 1013/2006] nevaljano zbog povrede odredbi [Baselske konvencije] ako je iz obveze obavješćivanja isključen i opasni otpad koji je nastao havarijom broda i koji u skladu s presudom [Conti 11] treba smatrati otpadom u smislu te odstupajuće odredbe?

2. U slučaju niječnog odgovora na prvo pitanje, treba li izuzeće predviđeno člankom 1. stavkom 3. točkom (b) Uredbe [br. 1013/2006] u odnosu na [Baselsku konvenciju] usko tumačiti na način da ostatke u obliku metalnog otpada i vode za gašenje požara pomiješane s muljem i ostacima tereta poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku, koji su nastali havarijom broda, ne treba smatrati otpadom nastalim na brodu u smislu te odredbe?"

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

Dopuštenost

36 Ne ističući izravno nedopuštenost prvog pitanja, društvo Conti smatra da je Sud u presudi Conti 11, makar posredno, utvrdio valjanost članka 1. stavka 3. točke (b) Uredbe br. 1013/2006 s obzirom na članak 1. stavak 4. Baselske konvencije. Konkretnije, u točki 30. te presude Sud je svoju odluku da ne prihvati zahtjev savezne zemlje Donje Saske za ponovno otvaranje usmenog dijela postupka nakon objave mišljenja nezavisnog odvjetnika u predmetu u kojem je donesena

navedena presuda obrazložio nepostojanjem novih činjenica nakon zatvaranja tog usmenog dijela postupka, sugerirajući tako da se on slaže s razmatranjima iznesenima u tom mišljenju koja se odnose na valjanost članka 1. stavka 3. točke (b) Uredbe br. 1013/2006 s obzirom na članak 1. stavak 4. Baselske konvencije.

37 U tom pogledu valja podsjetiti na to da je, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, u okviru suradnje između Suda i nacionalnih sudova koja je određena člankom 267. UFEU-a isključivo na nacionalnom sudu pred kojim se vodi postupak i koji mora preuzeti odgovornost za sudsku odluku koja će biti donesena da, uvažavajući posebnosti predmeta, ocijeni nužnost prethodne odluke za donošenje svoje presude i relevantnost pitanja koja postavlja Sudu. Iz navedenog proizlazi da prethodno pitanje koje se odnosi na pravo Unije uživa pretpostavku relevantnosti. Sud može odbiti odlučiti o prethodnom pitanju koje je postavio nacionalni sud samo ako je očito da zatraženo tumačenje ili ocjena valjanosti pravila prava Unije nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom spora u glavnom postupku, ako je problem hipotetski ili ako Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima da bi se mogao dati koristan odgovor na upućena pitanja (vidjeti u tom smislu presudu od 4. listopada 2024., Confédération paysanne (Dinje i rajčice iz Zapadne Sahare), C-399/22, EU:C:2024:839, t. 60. i 61. i navedenu sudsku praksu).

38 U ovom slučaju sud koji je uputio zahtjev potrebu odgovora na prvo pitanje obrazlaže okolnošću da se u presudi Conti 11 nije odlučivalo o valjanosti članka 1. stavka 3. točke (b) Uredbe br. 1013/2006 s obzirom na članak 1. stavak 4. Baselske konvencije. Odgovor Suda na to pitanje odlučujući je za rješenje spora u glavnom postupku. Naime, budući da se zahtjev društva Conti u glavnom postupku odnosi na naknadu štete pretrpljene zbog toga što je savezna zemlja Donja Saska nametnula poštovanje postupka prethodne pisane obavijesti i odobrenja, pitanje valjanosti članka 1. stavka 3. točke (b) Uredbe br. 1013/2006, u pogledu kojeg društvo Conti ističe da se primjenjuje na otpremu otpada o kojem je riječ u glavnom postupku, presudno je za odluku o osnovanosti tog zahtjeva.

39 U takvim okolnostima nema sumnje da je postavljeno pitanje relevantno za rješavanje glavnog postupka i da su ispunjeni uvjeti dopuštenosti, navedeni u točki 37. ove presude.

40 Nadalje valja utvrditi da se, suprotno onomu što tvrdi društvo Conti, presuda Conti 11 ne može tumačiti na način da je Sud implicitno potvrdio valjanost članka 1. stavka 3. točke (b) Uredbe br. 1013/2006 s obzirom na članak 1. stavak 4. Baselske konvencije. Naime, u točki 30. te presude Sud je izričito istaknuo da sud koji je uputio zahtjev nije postavio to pitanje valjanosti, tako da nije na njemu da na njega odgovori.

41 Slijedom navedenog, prvo je pitanje dopušteno.

Meritum

42 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev traži od Suda da ispita, s obzirom na članak 1. stavak 4. Baselske konvencije, valjanost članka 1. stavka 3. točke (b) Uredbe br. 1013/2006, kako ga je Sud protumačio u presudi Conti 11, na temelju kojeg se isključenje iz područja primjene te uredbe predviđeno tom odredbom odnosi na otpad nastao na brodu zbog havarije koja se dogodila na otvorenom moru dok se ne istovari radi oporabe ili odlaganja.

43 Kako bi se sudu koji je uputio zahtjev dao koristan odgovor, valja ispitati, kao prvo, primjenjuje li se to isključenje iz područja primjene Uredbe br. 1013/2006 kada je otpad, koji je na tom brodu nastao zbog takve havarije, ostao na navedenom brodu kako bi se zajedno s istim brodom otpremio radi oporabe ili odlaganja, nakon što je dio tog otpada istovaren radi oporabe ili odlaganja.

44 Na temelju članka 216. stavka 2. UFEU-a, kada Unija sklapa međunarodne sporazume, njihove odredbe čine sastavni dio Unijina pravnog poretka, zbog čega su takvi sporazumi obvezujući za Unijine institucije. Dakle, Sud je nadležan za tumačenje odredbi tih sporazuma koje imaju prednost pred aktima sekundarnog prava Unije, koje treba tumačiti, koliko god je moguće, u skladu s tim sporazumima (vidjeti u tom smislu presudu od 27. veljače 2024., EUIPO/The KaiKai Company Jaeger Wichmann, C-382/21 P, EU:C:2024:172, t. 70. i navedenu sudsku praksu).

45 U ovom slučaju Europska ekonomska zajednica postala je stranka Baselske konvencije Odlukom 93/98, tako da je ta konvencija sastavni dio Unijina pravnog poretka od 1994. (vidjeti u tom smislu presudu od 28. svibnja 2020., Interseroh, C-654/18, EU:C:2020:398, t. 44. i navedenu sudsku praksu).

46 Kao što je to navedeno u uvodnoj izjavi 3. Uredbe br. 1013/2006, donošenjem Uredbe br. 259/93, koja je stavljena izvan snage i zamijenjena Uredbom br. 1013/2006, zakonodavac Unije utvrdio je pravila za ograničavanje i nadzor pošiljaka otpada s ciljem, među ostalim, usklađivanja postojećega sustava Zajednice za nadzor i kontrolu prometa otpada sa zahtjevima Baselske konvencije. Osim toga, iz uvodne izjave 8. Uredbe br. 1013/2006 proizlazi da je zakonodavac Unije prilikom donošenja te uredbe slijedio i taj cilj usklađenosti prava Unije s navedenom konvencijom.

47 Stoga valja utvrditi doseg relevantnih odredbi Baselske konvencije. U tom pogledu, kao što se to predviđa člankom 31. stavkom 1. Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovora, te odredbe treba tumačiti u dobroj vjeri prema uobičajenom smislu izraza iz Baselske konvencije u njihovu kontekstu i s obzirom na predmet i svrhu te konvencije.

48 Članak 1. navedene konvencije, naslovljen „Predmet Konvencije”, sadržava stavak 1. u kojem se objašnjava što se podrazumijeva pod „opasnim otpadom” u smislu te konvencije.

49 Za taj se otpad člankom 4. stavkom 2. Baselske konvencije predviđa, kao prvo, da njezine stranke trebaju poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se na najmanju mjeru svela proizvodnja opasnog otpada, uzimajući u obzir društvene, tehnološke i privredne aspekte, te kako bi se promicalo zbrinjavanje tog otpada koje nije štetno za okoliš, bez obzira na to koje je mjesto njegova odlaganja (vidjeti osobito točke (a) i (b)). Kao drugo, u skladu s tom odredbom, te stranke poduzimaju odgovarajuće mjere za smanjenje prekograničnog prometa opasnog otpada, osim ako se ne utvrdi da je u skladu s načelima učinkovitog gospodarenja otpadom na način koji nije štetan za okoliš te da se provodi na način kojim se ljudsko zdravlje i okoliš štite od štetnih posljedica koje bi zbog toga mogle nastati (vidjeti osobito točku (d)). Kao treće, na temelju iste odredbe, navedene stranke zahtijevaju da se informacije o predloženom prekograničnom prometu opasnog otpada priopće dotičnim državama kako bi one mogle procijeniti posljedice takvog prometa za ljudsko zdravlje i okoliš te surađivati s ciljem širenja obavijesti o navedenom prometu radi poboljšanja zbrinjavanja takvog otpada koje nije štetno za okoliš i sprečavanja nezakonitog prometa (vidjeti osobito točke (f) i (h)).

50 Konkretnije, u članku 6. te konvencije opisuje se postupak prethodne pisane obavijesti i odobrenja koji se primjenjuje na sve pošiljke otpada obuhvaćene područjem primjene navedene konvencije.

51 Člankom 1. stavkom 4. Baselske konvencije ipak se predviđa da je otpad koji je posljedica „uobičajenog pogona" broda i čije je ispuštanje obuhvaćeno drugim međunarodnim instrumentom isključen iz njezina područja primjene i, slijedom toga, iz postupka prethodne pisane obavijesti i odobrenja predviđenog člankom 6. te konvencije.

52 U tom pogledu valja istaknuti da, u skladu s prvom uvodnom izjavom preambule te konvencije, opasni otpad i drugi otpad, kao i prekogranični promet tog otpada, mogu ugroziti ljudsko zdravlje i okoliš i da bi, u skladu s četvrtom uvodnom izjavom te preambule, države trebale poduzeti potrebne mjere kako bi osigurale da je zbrinjavanje opasnog otpada i drugih vrsta otpada, uključujući njihov prekogranični promet i odlaganje, u skladu sa zaštitom ljudskog zdravlja i okoliša, bez obzira na to gdje se otpad odlaže. U desetoj uvodnoj izjavi navedene preambule ističe se, usto, da će pojačani nadzor prekograničnog prometa opasnog otpada i drugih vrsta otpada djelovati kao poticaj za njihovo zbrinjavanje na način koji nije štetan za okoliš i za smanjenje količine takvog prekograničnog prometa.

53 Prema tome, budući da je članak 1. stavak 4. Baselske konvencije iznimka od primjene postupka prethodne pisane obavijesti i odobrenja na otpremu opasnog ili drugog otpada, kakav je predviđen tom konvencijom, ta se odredba ne može tumačiti na način da se dovodi u pitanje ostvarivanje ciljeva koji se nastoje postići navedenom konvencijom, odnosno zaštita ljudskog zdravlja i okoliša.

54 U točki 53. presude Conti 11, na koju se poziva sud koji je uputio zahtjev, Sud je presudio da je, na temelju članka 1. stavka 3. točke (b) Uredbe br. 1013/2006, otpad nastao na brodu zbog havarije isključen iz područja primjene te uredbe „sve dok se takav otpad ne istovari radi oporabe ili odlaganja".

55 S jedne strane valja naglasiti da je Sud u točki 48. te presude, među ostalim, objasnio razlog koji opravdava isključenje predviđeno tom odredbom u pogledu otpada nastalog na brodu zbog njegove havarije do koje je došlo na otvorenom moru, to jest iznenadnost i nepredvidljivost nastanka te vrste otpada, što osobi koja je odgovorna za predmetni brod u praksi čini nemogućim ili pretjerano otežanim da pravodobno sazna informacije nužne za pravilnu primjenu pravila te uredbe u vezi s postupkom prethodne pisane obavijesti i odobrenja, koja su namijenjena jamčenju nadzora i učinkovite kontrole nad otpremom navedenog otpada u smislu navedene uredbe.

56 S druge strane, u točki 42. presude Conti 11 Sud je pojasnio da, s obzirom na to da se isključenje predviđeno člankom 1. stavkom 3. točkom (b) te uredbe primjenjuje samo „dok se takav otpad ne istovari radi oporabe ili odlaganja", ta se odredba primjenjuje samo dok predmetni otpad ne napusti taj brod radi oporabe ili odlaganja.

57 S obzirom na navedeno, kada se, kao u glavnom postupku, dio otpada nastalog zbog havarije broda do koje je došlo na otvorenom moru istovaruje u sigurnoj luci, po potrebi radi njegove otpreme koja sama podliježe postupku prethodne pisane obavijesti i odobrenja, postavlja se pitanje opstaje li isključenje predviđeno u članku 1. stavku 3. točki (b) Uredbe br. 1013/2006 u pogledu naknadne otpreme dijela otpada koji nije istovaren s tog broda.

58 U tom pogledu valja podsjetiti na to da pri tumačenju odredbe prava Unije u obzir treba uzeti ne samo njezin tekst nego i njezin kontekst te ciljeve propisa kojeg je dio (presuda od 4. listopada 2024., Lindenapotheke, C-21/23, EU:C:2024:846, t. 52. i navedena sudska praksa).

59 Što se tiče konteksta u kojem se članak 1. stavak 3. točka (b) Uredbe br. 1013/2006 nalazi, valja istaknuti da se, na temelju članka 1. stavka 1. te uredbe, njome utvrđuju postupci i sustavi kontrole za pošiljke otpada. Iz toga proizlazi da navedena uredba uspostavlja sustav u kojem se postupak prethodne pisane obavijesti i odobrenja načelno primjenjuje, u skladu s pravilima predviđenima u poglavlju 1. glave II. navedene uredbe, na sve pošiljke otpada koje ulaze u njezino područje primjene.

60 S jedne strane, pojam „otpad” u smislu članka 2. točke 1. te uredbe, koji obuhvaća specifičniji pojam „opasni otpad”, kako je definiran u članku 2. točki 2. Uredbe br. 1013/2006, upućuje na članak 1. stavak 1. točku (a) Direktive 2006/12, čiji je tekst preuzet u članku 3. točki 1. Direktive 2008/98. Članak 1. stavak 1. točka (a) Direktive 2006/12, u vezi s Prilogom I. toj direktivi, sadržava posebno široku definiciju pojma „otpad”, to jest definira ga kao svaku tvar ili predmet koji posjednik odbacuje ili namjerava ili mora odbaciti, a pripada jednoj od kategorija navedenih u tom prilogu. S druge strane, članak 2. točka 34. te uredbe definira pojam „otprema” kao „prijevoz otpada namijenjenog oporabi ili odlaganju”. Tako te definicije svjedoče o volji zakonodavca Unije da postupku prethodne pisane obavijesti i odobrenja koji se predviđa Uredbom br. 1013/2006 dodijeli vrlo široko područje primjene.

61 Stoga je članak 1. stavak 3. točka (b) te uredbe iznimka od načela najšire moguće primjene tog postupka te ga posljedično treba strogo tumačiti.

62 Što se tiče ciljeva Uredbe br. 1013/2006, valja podsjetiti na to da se u uvodnoj izjavi 1. te uredbe navodi da je njezin glavni cilj zaštita okoliša. Taj cilj proizlazi i iz četvrte uvodne izjave preambule Baselske konvencije, u kojoj se navodi da države potpisnice trebaju poduzeti potrebne mjere kako bi osigurale da je zbrinjavanje opasnog otpada i drugih vrsta otpada, uključujući njihov prekogranični promet i odlaganje, u skladu sa zaštitom ljudskog zdravlja i okoliša, bez obzira na to gdje se otpad odlaže.

63 U tom se smislu u uvodnoj izjavi 7. te uredbe ističe važnost organizacije i uređenja nadzora i kontrole pošiljaka otpada na način koji uzima u obzir potrebu očuvanja, zaštite i unapređenja kvalitete okoliša i ljudskog zdravlja. Isto tako, u uvodnoj izjavi 8. navedene uredbe, u kojoj se upućuje na zahtjev utvrđen člankom 4. stavkom 2. točkom (d) Baselske konvencije, ističe se važnost toga da se pošiljke opasnog otpada svedu na najmanju moguću mjeru, u skladu s učinkovitim gospodarenjem otpadom na način koji nije štetan za okoliš.

64 U uvodnoj izjavi 14. iste uredbe usto se pojašnjava da je cilj obveze prethodne pisane obavijesti i odobrenja za pošiljke otpada osigurati optimalni nadzor i kontrolu otpada koji nije naveden u prilozima III., III.A ili III.B Uredbi br. 1013/2006, a koji je namijenjen oporabi. Kao što to u biti proizlazi iz uvodne izjave 36. te uredbe, učinkovitost kontrole pošiljaka opasnog otpada podrazumijeva djelotvornu međunarodnu suradnju i razmjenu informacija, što također proizlazi iz jedanaeste uvodne izjave preambule Baselske konvencije kao i iz njezina članka 10. stavka 1.

65 Radi ostvarenja tih ciljeva nužno se mora smatrati da, kada je dio otpada nastalog zbog havarije broda do koje je došlo na otvorenom moru istovaren u sigurnoj luci radi oporabe ili odlaganja, na drugi otpad koji se može pripisati toj havariji i koji je ostao na brodu radi njegove otpreme, zajedno s tim brodom, u drugu luku kako bi ga se oporabilo ili odložilo, više se ne primjenjuje, u pogledu potonje pošiljke, odstupanje koje proizlazi iz primjene članka 1. stavka 3. točke (b) Uredbe br. 1013/2006.

66 Najprije, tom se uredbom, radi provedbe obveza koje za Uniju proizlaze iz Baselske konvencije, uspostavlja postupak prethodne pisane obavijesti i odobrenja kao središnji element nadzora i kontrole pošiljaka otpada. Tim se postupkom omogućava unos podataka o samom postojanju tog otpada i njegovoj opasnosti, kao što to proizlazi iz članka 4. navedene uredbe, kojim se podnositelju obavijesti nalaže da dostavi informacije o, među ostalim, količini, vrsti, sastavu i odredištu otpada. Kao što to proizlazi iz uvodne izjave 14. te uredbe, navedenim se postupkom usto nadležnim nacionalnim tijelima omogućuje da budu propisno obaviještena kako bi mogla poduzeti sve potrebne mjere za zaštitu ljudskog zdravlja i okoliša, ali i kako bi im se omogućilo da na takve pošiljke ulože opravdane prigovore. Međutim, kada bi se pravo na odstupanje koje proizlazi iz primjene članka 1. stavka 3. točke (b) Uredbe br. 1013/2006 primjenjivalo i na otpad koji je ostao na predmetnom brodu, u okolnostima u kojima je osoba odgovorna za brod razumno u mogućnosti saznati informacije nužne za pravilnu primjenu postupka prethodne pisane obavijesti i odobrenja predviđenog tom uredbom, ne samo da bi nastala praznina u nadzoru i kontroli koje ona propisuje, nego bi se i moglo taj postupak lišiti svakog korisnog učinka.

67 Naime, imajući u vidu posebnu odgovornost proizvođačâ otpada, na koju se podsjeća u uvodnoj izjavi 18. Uredbe br. 1013/2006, s obzirom na to da je taj brod stigao u sigurnu luku kako bi u njoj istovario dio otpada, može se razumno smatrati da osoba odgovorna za brod raspolaže informacijama nužnima za pravilnu primjenu pravila predviđenih tom uredbom.

68 Uostalom, cilj kojim se nastoji osigurati racionalno gospodarenje otpadom i svesti njegove pošiljke na najmanju moguću mjeru, u skladu s učinkovitim gospodarenjem njime na način koji nije štetan za okoliš, naveden u uvodnoj izjavi 8. te uredbe koja izričito upućuje na članak 4. stavak 2. točku (d) Baselske konvencije, bio bi ugrožen ako bi osoba odgovorna za predmetni brod, na kojem je nastao otpad zbog havarije na otvorenom moru, nakon istovara dijela tog otpada u sigurnu luku raspolagala marginom prosudbe u pogledu pokretanja postupka prethodne pisane obavijesti i odobrenja u vezi s naknadnom pošiljkom otpada koji je ostao na tom brodu. Konkretnije, Uredbu br. 1013/2006 valja tumačiti na način kojim se jamči da navedena odgovorna osoba pri micanju preostalog otpada ne može uzeti u obzir druga razmatranja osim onih koja se odnose na zaštitu okoliša i ljudskog zdravlja, a koja nisu u skladu s ciljem svođenja pošiljaka otpada na najmanju moguću mjeru u skladu s učinkovitim gospodarenjem njime na način koji nije štetan za okoliš.

69 Nadalje, Uredbom br. 1013/2006, njezinim člancima 4. do 17., precizno se definiraju uvjeti pod kojima se postupak prethodne pisane obavijesti i odobrenja mora pokrenuti i dovršiti. Takav okvir pridonosi osiguranju pravne sigurnosti subjekata omogućujući proizvođačima i prijevoznicima otpada koji je predmet otpreme da se upoznaju s opsegom svojih obveza. Navedeni okvir također omogućuje nadležnim nacionalnim tijelima da izvršavaju svoje nadzorne i kontrolne ovlasti. Tumačenjem članka 1. stavka 3. točke (b) te uredbe na način da se, kada se dio otpada nastalog zbog havarije broda do koje je došlo na otvorenom moru istovari u sigurnoj luci radi oporabe ili odlaganja, odstupanje koje proizlazi iz primjene te odredbe prestaje primjenjivati na naknadnu pošiljku otpada koji je ostao na tom brodu – otklanja se svaka nesigurnost u pogledu nužnosti pokretanja navedenog postupka u pogledu te pošiljke.

70 Naposljetku, primjena postupka prethodne pisane obavijesti i odobrenja na pošiljku otpada koji je ostao na predmetnom brodu pridonosi ostvarenju cilja odgovornosti proizvođačâ otpada u gospodarenju otpadom na način koji nije štetan za okoliš, kako je u biti naveden u uvodnoj izjavi 18. Uredbe br. 1013/2006. Naime, osoba odgovorna za brod koji je istovario dio otpada morat će se odlučiti za otpremu otpada koji ostane na tom brodu koja najbolje ispunjava zahtjeve zaštite okoliša i ljudskog zdravlja, kako su propisani tom uredbom.

71 Tumačenje izraženo u točkama 65. do 70. ove presude tim se više nameće kada je, zbog požara, otpad spojen s brodom, tako da je osobito teško ili čak nemoguće jasno izdvojiti taj otpad. U toj situaciji, primjena postupka prethodne pisane obavijesti i odobrenja na sam brod nalaže osobi koja je za njega odgovorna da odabere otpremu koja omogućava njegovo rastavljanje na siguran i ekološki prihvatljiv način, kao što se to predviđa uvodnom izjavom 35. te uredbe.

72 U tim okolnostima valja smatrati da otpad nastao na brodu zbog havarije koja se dogodila na otvorenom moru koji je, nakon što je dio tog otpada istovaren u sigurnoj luci radi oporabe ili odlaganja, ostao na tom brodu kako bi se zajedno s tim brodom otpremio radi oporabe ili odlaganja, ne može biti isključen iz područja primjene Uredbe br. 1013/2006 na temelju članka 1. stavka 3. točke (b) te uredbe.

73 Takvo tumačenje te odredbe, na način da se iznimka koja je njome predviđena primjenjuje samo do istovara u sigurnu luku cijelog ili dijela otpada nastalog na brodu zbog havarije na otvorenom moru, u skladu je s onim što se predviđa člankom 1. stavkom 4. Baselske konvencije jer se njime ne ugrožava cilj zaštite ljudskog zdravlja i okoliša koji se tom konvencijom nastoji postići.

74 Kao drugo, s obzirom na činjenicu da se članak 1. stavak 3. točka (b) Uredbe br. 1013/2006 može tumačiti u skladu s Baselskom konvencijom, nije potrebno ocijeniti, s jedne strane, protive li se priroda i struktura te konvencije tomu da Sud ispituje valjanost akta prava Unije u odnosu na navedenu konvenciju i, s druge strane, jesu li odredbe te konvencije koje se u svrhu tog ispitivanja ističu sadržajno bezuvjetne i dovoljno precizne (presude od 21. prosinca 2011., Air Transport Association of America i dr., C-366/10, EU:C:2011:864, t. 53. i 54. i navedena sudska praksa i od 4. listopada 2024., Litva i dr./Parlament i Vijeće (Paket za mobilnost), C-541/20 do C-555/20, EU:C:2024:818, t. 1036.).

75 U ovom slučaju iz odluke kojom se upućuju prethodna pitanja proizlazi da je dio otpada nastalog na brodu *Flaminia* zbog havarije koja se dogodila na otvorenom moru, za koji nije sporno da je opasan otpad u smislu članka 2. točke 2. Uredbe br. 1013/2006, istovaren nakon pristajanja tog broda u luku Wilhelmshaven. Sud koji je uputio zahtjev navodi da se taj dio otpada sastoji od vode za gašenje požara koji je nastao na navedenom brodu, koja se mogla ispumpati s ciljem njezine otpreme u luku Odense radi oporabe ili odlaganja, kao i od dijela sredstva za gašenje požara.

76 Iz odluke kojom se upućuju prethodna pitanja također proizlazi da je drugi otpad koji se može pripisati tom požaru, a koji se nije mogao ni ispumpati ni istovariti, uključujući, među ostalim, ostatke u obliku metalnog otpada, mulja i ostataka tereta, ostao na brodu *Flaminia* kako bi se zajedno s tim brodom otpremio u luku Mangalia radi oporabe ili odlaganja.

77 Iz toga slijedi da je otpad otpremljen iz luke Whilhelmshaven u luku Mangalia bio obuhvaćen područjem primjene Uredbe br. 1013/2006, tako da se na tu otpremu trebao primjenjivati postupak prethodne pisane obavijesti i odobrenja predviđen tom uredbom.

78 Stoga se, suprotno okolnostima navedenima u točki 48. presude Conti 11, može pretpostaviti da je, nakon istovara dijela ukupne mase otpada nastalog na *Flaminiji*, njezina odgovorna osoba razumno mogla raspolagati informacijama o količini i prirodi otpada koji je ostao na tom brodu kako bi organizirala gospodarenje njime na način koji nije štetan za okoliš i osigurala da se njegove pošiljke svedu na najmanju moguću mjeru, u skladu s takvim gospodarenjem.

79 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 1. stavak 3. točku (b) Uredbe br. 1013/2006 treba tumačiti na način da se tom odredbom predviđeno isključenje iz područja primjene te uredbe – koje se odnosi na otpad nastao na brodu zbog havarije koja se dogodila na otvorenom moru sve dok se ne istovari radi oporabe ili odlaganja – više ne primjenjuje na otpad koji je ostao na tom brodu kako bi ga se, zajedno s navedenim brodom, otpremilo radi oporabe ili odlaganja, nakon što je dio tog otpada istovaren u sigurnu luku radi oporabe ili odlaganja, pri čemu je to tumačenje u skladu s člankom 1. stavkom 4. Baselske konvencije.

Drugo pitanje

80 Elementi odgovora na drugo pitanje proizlaze iz odgovora na prvo pitanje.

Troškovi

81 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (veliko vijeće) odlučuje:

Članak 1. stavak 3. točku (b) Uredbe (EZ) br. 1013/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. o pošiljkama otpada treba tumačiti na način da se tom odredbom predviđeno isključenje iz područja primjene te uredbe – koje se odnosi na otpad nastao na brodu zbog havarije koja se dogodila na otvorenom moru sve dok se ne istovari radi oporabe ili odlaganja – više ne primjenjuje na otpad koji je ostao na tom brodu kako bi ga se, zajedno s navedenim brodom, otpremilo radi oporabe ili odlaganja, nakon što je dio tog otpada istovaren u sigurnu luku radi oporabe ili odlaganja, pri čemu je to tumačenje u skladu s člankom 1. stavkom 4. Konvencije o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovu odlaganju, potpisane u Baselu 22. ožujka 1989., odobrene u ime Europske ekonomske zajednice Odlukom Vijeća 93/98/EEZ od 1. veljače 1993.

Potpisi